USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2021/1557

ze dne 29. dubna 2021

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2019, oddíl VIII – Evropský veřejný ochránce práv

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2019, oddíl VIII – Evropský veřejný ochránce práv,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0065/2021),

A. vzhledem k tomu, že v rámci postupu udělování absolutoria hodlá orgán příslušný k udělení absolutoria klást zvláštní důraz na další posilování demokratické legitimity orgánů a institucí Unie zlepšováním transparentnosti a odpovědnosti, uplatňováním konceptu sestavování rozpočtu podle výkonnosti a řádným řízením lidských zdrojů;

1. s uspokojením konstatuje, že Účetní dvůr v případě evropské veřejné ochránkyně práv (dále jen „veřejná ochránkyně práv“) neshledal žádné významné nedostatky v kontrolovaných okruzích, jež se týkaly lidských zdrojů a zadávání veřejných zakázek;

2. zdůrazňuje skutečnost, že Účetní dvůr dospěl na základě svého auditu k závěru, že platby za rok končící dnem 31. prosince 2019 v oblasti správních výdajů veřejné ochránkyně práv nebyly ve svém celku ve významném rozsahu zatíženy chybami;

3. jako všeobecnou připomínku vyslovuje politování nad tím, že kapitola 9 (Správa) ve výroční zprávě Účetního dvora má dosti omezený záběr a závěry, jakkoli je okruh 5 víceletého finančního rámce (Správa) považován za oblast výdajů s nízkým rizikem; požaduje, aby se, pokud jde o kapitolu o správě, auditní činnost více soustředila na otázky, které jsou pro evropskou veřejnou ochránkyni práv vysoce relevantní, či dokonce na otázky, které jsou kritické;

4. bere na vědomí, že rok 2019 byl pro veřejnou ochránkyni práv přechodným rokem, neboť spadal do konce jejího prvního funkčního období a do jejího znovuzvolení na parlamentní období 2019–2024; plně podporuje cíle, jež veřejná ochránkyně práv vytyčila ve své strategii pro období do roku 2024, jež zahrnuje její druhé funkční období;

Rozpočtové a finanční řízení

5. konstatuje, že rozpočet veřejné ochránkyně práv je převážně administrativní a že jeho významná část se využívá na výdaje související s osobami, budovami, nábytkem, zařízením a různými provozními výdaji; konstatuje, že v roce 2019 rozpočet činil 11 496 261 EUR (ve srovnání s 10 837 545 EUR v roce 2018 a 10 905 441 EUR v roce 2017);

6. konstatuje, že míra provádění z hlediska závazků (včetně prostředků přenesených z roku 2019 do roku 2020) je 92,3 % (ve srovnání s 95,3 % v roce 2018 a 93,91 % v roce 2017) a že z celkových prostředků bylo 89,5 % v roce 2019 vyplaceno (oproti 91,3 % v roce 2018 a 86,2 % v roce 2017);

7. vítá zlepšení, k němuž došlo v přenosech, např. skutečnost, že částka prostředků přenesených z roku 2019 do roku 2020 činí 323 410 EUR, což představuje 2,8 % rozpočtu na rok 2019 (ve srovnání s 433 866 EUR přenesenými z roku 2018 do roku 2019, což představuje 4 % rozpočtu na rok 2018); dále konstatuje, že 90,36 % prostředků přenesených do roku 2019 z roku 2018 bylo využito (ve srovnání s 82,64 % v roce 2017);

8. konstatuje řádné finanční řízení prostředků veřejné ochránkyně práv, například pokud se ukáže, že nedostatečné vynakládání prostředků u určitých rozpočtových položek je systémové povahy, veřejná ochránkyně práv snižuje v následujících letech související prostředky, jako tomu bylo například u rozpočtové položky pro publikace, která byla aktivně a postupně snižována z 219 000 EUR v roce 2017 na 123 000 EUR v návrhu rozpočtu na rok 2021;

9. připomíná, že podle čl. 228 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) je evropský veřejný ochránce práv „oprávněn přijímat stížnosti (…), které se týkají případů nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie“, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí; konstatuje, že veřejný ochránce práv může vést šetření „z vlastního podnětu nebo na základě stížností“ (čl. 3 odst. 1 statutu veřejného ochránce práv) nebo „prostřednictvím poslance Evropského parlamentu“ (čl. 228 odst. 1 SFEU); vítá, že veřejná ochránkyně práv vykonává své povinnosti v souladu se Smlouvami a svým mandátem;

Interinstitucionální spolupráce:

10. je si vědom stále se zvyšujícího objemu práce a podporuje strategii přijmout, kde je to možné, korporátní řešení, například ve spolupráci ve správních věcech s Komisí a Úřadem pro správu a výplatu individuálních nároků (PMO), za účelem realokace personálu na vyřizování záležitostí; konstatuje, že počet zaměstnanců byl nižší ke dni 31. prosince 2019 než ke dni 31. prosince 2018, neboť existovalo 74 pracovních pozic oproti 78 pracovním pozicím; konstatuje, že tento pokles byl způsoben tím, že k tomuto datu nebyla obsazena volná pracovní místa a že se snížil počet smluvních zaměstnanců;

11. znovu opakuje, že podporuje žádost veřejné ochránkyně práv o navýšení počtu zaměstnanců v důsledku rostoucí pracovní zátěže;

12. vítá smlouvy na poskytování služeb, například zavádění korporátního nástroje (SYSPER modul pro osobní spisy) pro správu osobních spisů zaměstnanců, a delegování řízení jednotlivých zaměstnaneckých nároků na PMO, což představuje významné zvýšení efektivity řízení, zejména pro menší orgány; konstatuje, že oddělení informačních technologií (IT) úzce spolupracuje s Parlamentem a Komisí při zavádění a údržbě všech korporátních nástrojů Unie a využívání interinstitucionálních rámcových smluv v oblasti IT;

13. vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby udržovala a rozšiřovala kontakty se subjekty na úrovni Unie i států, které slouží k výměně informací a osvědčených postupů (např. v souvislosti s pokyny vyvinutými prostřednictvím interinstitucionálního výboru pro komunikaci online) a tam, kde je to možné, k přijetí jednotného přístupu k obecným administrativním, finančním, personálním a IT záležitostem a také k problematice etiky, transparentnosti a bezúhonnosti úředníků veřejné správy; vítá také intenzivní výměnu informací s úřady vnitrostátních veřejných ochránců práv a pořádání setkání mezi těmito úřady s cílem určit témata pro možná souběžně vedená šetření;

14. opakuje svou výzvu, aby veřejná ochránkyně práv úžeji spolupracovala s parlamentním Výborem pro rozpočtovou kontrolu a informovala tento výbor o relevantních nedostatcích v podobě nesprávného úředního postupu nebo negativních reakcí orgánů na doporučení veřejné ochránkyně práv, a to v přehledném a časově relevantním formátu; oceňuje však skutečnost, že veřejná ochránkyně práv zařazuje podrobné shrnutí toho, jak orgány plní její doporučení, do své výroční zprávy „Putting it Right“, a prohlášení veřejné ochránkyně práv, že bude svá doporučení v jednotlivých případech sdílet přímo s věcně příslušným výborem;

Lidské zdroje:

15. opakuje, že je nutné dosáhnout větší genderové vyváženosti na všech úrovních hierarchie; uznává v tomto ohledu, že veřejná ochránkyně práv zaujímá proaktivní přístup k zachování rovnováhy mezi přijímáním zaměstnanců a zaměstnankyň a že má vysoce kvalifikovaný tým s rovnoměrným zastoupením mužů a žen na vedoucích pozicích;

16. je si vědom, jak obtížné je pro malý orgán dosažení zeměpisné vyváženosti, ale nicméně konstatuje, že v roce 2019 bylo mezi zaměstnanci veřejné ochránkyně práv zastoupeno pouze 20 z 27 státních příslušností členských států; konstatuje, že je zde sedm vedoucích pracovníků, kteří zastupují pět různých státních příslušností (německou, irskou, italskou, polskou a švédskou) oproti šesti různým státním příslušnostem zastoupeným ve vedení v roce 2018; bere na vědomí plány na reorganizaci v roce 2020, jejichž výsledkem má být větší efektivita úřadu veřejné ochránkyně práv vedoucí ke snížení počtu vedoucích pracovníků, přičemž bude v maximální možné míře zohledněna zeměpisná vyváženost;

17. konstatuje, že veřejná ochránkyně práv aktualizovala svou politiku pro rozmanitost, která stanoví pravidla pro vyvážené zastoupení osob se zdravotním postižením a mužů a žen; bere na vědomí, že v roce 2019 byly dokončeny pokyny pro provádění politiky proti obtěžování; konstatuje, že bylo v roce 2019 dokončeno také několik dalších politik a rozhodnutí v oblasti lidských zdrojů, například těch, které se týkají „návratu do školy“, náhrady výdajů na přestěhování, práce na částečný úvazek, návratu do práce po dlouhodobé pracovní neschopnosti, a současně pokračuje vytváření dalších politik, například pro vnější činnost;

18. vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby se zabývala personálními otázkami a hledala způsoby, jak zlepšit proces přijímání zaměstnanců, aby volná pracovní místa nezůstávala neobsazená příliš dlouho, což má přímý negativní dopad na rozdělení pracovní zátěže a mohlo by v kombinaci s poklesem počtu smluvních zaměstnanců poškodit efektivitu instituce;

19. bere na vědomí pružné pracovní podmínky poskytované zaměstnancům (pružná pracovní doba, teleworking a práce na částečný úvazek) i školení pro zvýšení týmové soudržnosti; vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby dále zlepšovala dobré pracovní podmínky a prováděla průzkumy spokojenosti pro identifikaci možných návrhů na zlepšení a aby pružné pracovní podmínky doplnila o ochranu práva zaměstnanců odpojit se;

20. žádá veřejnou ochránkyni práv, aby podala zprávu o konkrétních úspěších aktualizované politiky rozmanitosti, výsledcích opatření pro posílení rozmanitosti a větší inkluzivnosti pracoviště úřadu veřejného ochránce práv pro osoby se zdravotním postižením;

Střet zájmů, obtěžování, whistleblowing:

21. připomíná, jako příklad osvědčených postupů v oblasti prevence obtěžování, strategickou iniciativu veřejné ochránkyně práv SI/2/2018/AMF z roku 2018 o důstojnosti na pracovišti v orgánech a institucích Unie; bere na vědomí, že prohlubování informovanosti o otázce obtěžování se pro veřejnou ochránkyni práv stalo prioritou, přičemž všem zaměstnancům nabídla povinné školení na téma „důstojnosti a úcty na pracovišti"; bere na vědomí, že bylo zorganizováno školení pro korespondenty zabývající se etikou a členy smírčího výboru, aby byli připraveni na výkon své funkce v rámci politiky veřejné ochránkyně práv proti obtěžování; oceňuje, že se nedílnou součástí vstupního školení pro nové zaměstnance i stážisty veřejné ochránkyně práv stalo informační školení o etice zahrnující témata jako etické jednání a chování, obtěžování, whistleblowing, střety zájmů a externí činnosti;

22. blahopřeje veřejné ochránkyni práv k jejím uživatelsky vstřícným internetovým stránkám, které obsahují kapitolu o etice a dále veškeré informace o hlavní náplni její práce; oceňuje podrobný seznam pracovních cest, které veřejná ochránkyně práv absolvovala v roce 2019, jenž byl zveřejněn na internetové stránce v zájmu transparentnosti a v němž jsou uvedeny informace o místě, účelu a souvisejících nákladech, přičemž tyto informace jsou k dispozici rovněž ve výroční zprávě o činnosti;

23. konstatuje, že je zapotřebí komplexního přístupu, aby se internetové stránky evropských orgánů a institucí staly přístupnějšími pro osoby s různými druhy zdravotního postižení, včetně dostupnosti v národních znakových řečech; navrhuje, aby byly do tohoto procesu zapojeny organizace sdružující osoby se zdravotním postižením;

24. oceňuje práci veřejné ochránkyně práv v souvislosti s otázkami střetu zájmů, zejména její spolupráci s Vysokým úřadem pro transparentnost ve veřejném životě (HATVP) ve Francii a její zapojení do akcí Parlamentu a Evropské centrální banky v této důležité věci;

Interní management, výkonnost a vnitřní kontrola:

25. bere na vědomí, že veřejná ochránkyně práv jednoznačně formulovala soubor klíčových ukazatelů výkonnosti (KPI); vítá vykazované zvýšení efektivity, například v procesech týkajících se zpracovávání případů, kde byly překonány výsledky minulého roku, například „rozhodnutí o přípustnosti" bylo v 91 % případů přijato do jednoho měsíce (ve srovnání s 90 % v roce 2018), „šetření bylo uzavřeno do šesti měsíců" v 63 % případů (ve srovnání s 57 % v roce 2018) a „šetření bylo uzavřeno do 18 měsíců" v 90 % případů (ve srovnání s 88 % v roce 2018);

26. vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby zkoumala, jak měřit širší dopad šetření prováděných veřejnou ochránkyní práv a souvisejících doporučení na orgány Unie; je si velmi dobře vědom toho, že postup v souladu s návrhy je sledován v konkrétním časovém okamžiku a nezachycuje změnu, ke které dochází pomaleji a která je často důsledkem širšího šetření; konstatuje, že celková míra souladu činí 77 % (ve srovnání s 81 % v roce 2018); na závěr požaduje, aby byly relevantní údaje prezentovány jako specifický klíčový ukazatel výkonnosti;

27. vítá skutečnost, že orgány reagovaly pozitivně na 90 ze 117 návrhů na zlepšení, které veřejná ochránkyně práv vydala; konstatuje, že návrhy byly vydány v 69 případech, přičemž 52 těchto případů vedlo k tomu, že orgány přijaly kroky, které mají zlepšit jejich práci; vítá skutečnost, že jedenáct orgánů a institucí má 100% míru souladu s návrhy na zlepšení, zatímco Komise, které se většina případů týká, má míru souladu s návrhy jen 70,9 %;

28. všímá si toho, že v roce 2019 bylo registrováno 2 171 stížností (ve srovnání s 2 160 v roce 2018), že počet zpracovávaných nových případů činil 2 201 (ve srovnání s 2 180 v roce 2018) a že počet případů spadajících do mandátu veřejné ochránkyně práv činil 871 (ve srovnání s 880 v roce 2018); konstatuje, že veřejná ochránkyně práv zahájila 456 nových šetření na základě stížností (ve srovnání s 482 v roce 2018) a uzavřela rekordní počet 552 šetření založených na stížnostech (ve srovnání s 534 v roce 2018), z čehož plyne rychlý obrat případů, do roku 2020 bylo přeneseno pouhých 117 případů (ve srovnání s 222 přenosy do roku 2019);

29. konstatuje, že nejvíce vzrostl počet stížnosti v těchto oblastech: dodržování základních práv, řádné užívání diskreční pravomoci (včetně řízení pro porušení předpisů), služební kultura, transparentnost a dodržování procesních práv; vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby nadále podávala Parlamentu zprávu o doporučeních orgánům Unie v této věci;

30. uvádí, že toto jsou výsledky šetření, která veřejná ochránkyně práv uzavřela v roce 2019: v 56 % případů nebyl shledán nesprávný úřední postup, ve 33 % případů věc vyřešil orgán sám, bylo zcela nebo zčásti dosaženo řešení, v 5 % nebyl důvod k dalšímu šetření, v 5 % byl shledán nesprávný úřední postup, zcela nebo zčásti sjednáno doporučení, jiný postup pak nastal v 0,9 % případů;

31. konstatuje, že výroční zpráva interního auditora za rok 2018 došla k závěru, že pokud dojde k dokončení zbývajících kroků týkajících se řízení kontinuity činností, byly systémy řízení rizik, kontroly a správy úřadu veřejné ochránkyně práv účinné a efektivní a poskytly přiměřenou záruku toho, že bude dlouhodobě plnit své kontrolní úkoly; bere na vědomí, že veřejná ochránkyně práv rozvíjí vzájemné synergie s Komisí při využívání institucionálních nástrojů nebo služeb pro personální řízení, finanční řízení a účetnictví, zadávání veřejných zakázek, řízení pracovních cest a nábor zaměstnanců; vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby jej informovala o návazných krocích v souvislosti s opatřeními prováděnými v oblasti řízení kontinuity činností;

32. konstatuje, že reakce veřejné ochránkyně práv v její zprávě o návazných krocích po udělení absolutoria za finanční rok 2018 se týkala procesu revize statutu veřejného ochránce práv; konstatuje, že jakmile bude přijato nové nařízení upravující plnění povinností veřejného ochránce práv, veřejný ochránce práv odpovídajícím způsobem reviduje svá prováděcí ustanovení a veškeré kroky v tomto směru zahrne do svých budoucích výročních zpráv o činnosti;

Transparentnost:

33. upozorňuje na šetření vedené na základě podané stížnosti, ve kterém veřejná ochránkyně práv požádala generální sekretariát Rady o uchovávání úplného záznamu z veškerých schůzek mezi lobbisty a předsedou Evropské rady nebo členy jeho kabinetu; souhlasí s prohlášením veřejné ochránkyně práv, že by se členové kabinetu předsedy měli setkávat pouze se zástupci zájmových skupin, kteří jsou registrováni v rejstříku transparentnosti, či se případně účastnit akcí pouze těchto registrovaných zástupců;

34. využívá příležitosti, aby blahopřál veřejné ochránkyni práv k zahájení šetření (OI/2/2017) ohledně transparentnosti legislativní činnosti Rady v roce 2017, s cílem umožnit občanům snadněji sledovat legislativní proces v Unii; vítá, že byly evropskou veřejnou ochránkyní práv nedávno kladně přijaty nové kroky Rady na podporu transparentnosti, jako například aktivní uveřejňování zpráv o pokroku ve vyjednávání o návrzích právních předpisů, které je plně v souladu s návrhy, které veřejná ochránkyně práv učinila v návaznosti na svá šetření; připomíná nicméně stanovisko veřejné ochránkyně práv, že Rada by měla dále pokročit v úsilí o transparentnost tím, že bude mimo jiné zveřejňovat postoje členských států, legislativní dokumenty Rady včetně zápisů ze schůzí pracovních skupin a trialogů a dalších důležitých pracovních dokumentů; oceňuje návrh veřejné ochránkyně práv na zajištění systematičtějšího a efektivnějšího přístupu k jednání s bývalými zaměstnanci, kteří se přesunuli do soukromého sektoru nebo osob, které se přesunuly ze soukromého sektoru do Komise;

35. bere na vědomí další dobrý příklad, jakým je zpráva o zrychleném řízení, pokud jde o jednotlivé případy přístupu veřejnosti, a její provádění; vítá provedené posouzení, ze kterého vyplývá, že zrychlené řízení přineslo trojnásobné zkrácení času potřebného pro řešení případů týkajících se přístupu k dokumentům;

36. oceňuje, že byl dokončen uživatelsky vstřícný průvodce řízením, který kombinuje všechny postupy vyřizování případů do dynamické a zhuštěné, přesto komplexní podoby;

37. vítá skutečnost, že veřejná ochránkyně práv automaticky zveřejňuje jednotlivá šetření na svých internetových stránkách, pokud stěžovatel konkrétně nepožádal o zachování důvěrnosti nebo případ neobsahuje osobní údaje;

Digitalizace, kybernetická bezpečnost, ochrana údajů:

38. žádá veřejnou ochránkyni práv v souvislosti s její politikou v oblasti digitalizace, aby dále rozvíjela interakci mezi internetovými stránkami a systémem správy případů zajišťováním automatického nahrávání informací z internetových stránek do systému pro správu stížností, což stěžovateli umožní přidávat další korespondenci ke stížnosti podané přes internet, a žádá, aby byl využíván internetový účet k interakci s žadatelem během procesu vyřizování;

39. vítá skutečnost, že veřejná ochránkyně práv podporuje význam ochrany údajů a usiluje o další prohlubování povědomí uživatelů o významu ochrany údajů v prostředí internetu; blahopřeje veřejné ochránkyni práv k jejímu akčnímu plánu k nařízení o ochraně údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie vypracovanému v roce 2018 s cílem umožnit orgánům, aby se přizpůsobily novým právním předpisům, i k pokroku dosaženému při provádění 24 opatření stanovených v tomto plánu během roku 2019; oceňuje vytvoření rejstříku záznamů procesních postupů evropské veřejné ochránkyně práv a spolupráci s Evropským parlamentem;

40. vítá, že veřejná ochránkyně práv používá volně šiřitelný software s otevřeným zdrojovým kódem pro externí a interní komunikaci; oceňuje, že veřejná ochránkyně práv uznává přidanou hodnotu softwaru s otevřeným zdrojovým kódem ke zvýšení transparentnosti;

41. vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby se řídila doporučením evropského inspektora ochrany údajů znovu vyjednat interinstitucionální licenční dohodu a smlouvu o provádění, které byly podepsány mezi orgány Unie a společností Microsoft v roce 2018, s cílem dosáhnout digitální suverenity, vyhnout se závislosti na dodavateli a nedostatku kontroly a zajistit ochranu osobních údajů;

Komunikace:

42. vítá skutečnost, že veřejná ochránkyně práv překročila v roce 2019 cíle stanovené pro sociální média; konstatuje, že veřejná ochránkyně práv dosáhla 36 717 zmínek na Twitteru (cíl byl 20 000) a počet sledujících na Twitteru se ke konci roku zvýšil z 22 600 v roce 2018 na 26 300 v prosinci 2019, což je 16% nárůst; konstatuje, že nejrychleji rostoucím kanálem byl Instagram, kde se publikum během roku rozrostlo o 47 %, a LinkedIn, kde počet sledujících vzrostl o 21 %;

43. blahopřeje veřejné ochránkyni práv ke skutečnosti, že byl v prosinci 2019 zahájen provoz nového intranetu (SISTEO), pro nějž přezkumný projekt začal v roce 2018 a jehož cílem je usnadnit oběh informací, přístup k interním postupům a nástrojům a přístup k interinstitucionálním aplikacím a platformám; vítá také to, že byl v prosinci 2019 dokončen projekt extranetu Evropské sítě veřejných ochránců práv;

44. zdůrazňuje význam dobře fungující spolupráce v rámci Evropské sítě veřejných ochránců práv, neboť právo a politiky Unie jsou pro každodenní život občanů členských států stále důležitější;

45. zdůrazňuje druhý ročník udělování ocenění za řádnou správní praxi, které zavedla veřejná ochránkyně práv a kde bylo přihlášeno 54 inspirujících projektů z hlavních orgánů a institucí Unie i řady agentur a jiných subjektů, což ukazuje na velký zájem o toto ocenění; konstatuje, že celkově směřovalo ocenění za řádnou správní praxi k týmům pracovníků Komise, které pracovaly na unijní iniciativě zaměřené na snížení znečištění prostředí plastovým odpadem a zvyšování povědomí o tomto problému;

Environmentální rozměr:

46. vítá závazek veřejné ochránkyně práv snížit svou ekologickou stopu konkrétními opatřeními, například širším využitím zařízení pro videokonference k pořádání interních i interinstitucionálních schůzí, což umožnilo snížit počet pracovních cest; bere na vědomí politiku práce na dálku, kterou využívají mnozí zaměstnanci (a během krize COVID-19 všichni zaměstnanci) a která snižuje objem osobní dopravy; vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby podnikla další kroky zaměřené na snížení uhlíkové stopy a věnovala zvláštní pozornost energetickému mixu, který její úřad používá, a kladla přitom důraz na čisté a obnovitelné zdroje;

47. vítá iniciativy přijaté úřadem veřejného ochránce práv ve snaze podpořit používání veřejné dopravy poskytnutím finanční podpory na roční předplacené jízdné a omezením dostupnosti parkovacích míst.